KULLEĠĠ SAN NIKOLA

L-EŻAMIJIET TA' NOFS IS-SENA – LIVELL PRIMARJU

Frar 2015

IL-ĦAMES SENA | **L-ISTUDJI SOĊJALI** | **IL-ĦIN: Siegħa**

L-isem u l-kunjom: ______________________ **Il-Klassi:** __________

Marka Totali
______
80

1.a) Din hi paġna mid-djarju ta' James Busuttil, student fil-ħames sena.

Il-Jum	Il-Ħin	L-Attività
Il-Ħamis, 5 ta' Frar 2015	07:00	Qomt kmieni llum.
	12:35	Waqt il-PE lgħabna *hockey*.
	14:40	Wasalt id-dar u kilt platt sħun.
	15:00	Bdejt ix-xogħol tal-iskola.
	16:00	Ommi bagħtitni nixtri mill-ħanut ta' ħdejna.
	18:30	Għamilt nofs siegħa ndoqq il-pjanu.
	19:30	Rajt film tad-daħk fuq it-TV.
	21:30	Qed nikteb din il-paġna fid-djarju u wara se mmur norqod.

Minn din il-paġna sib attività li hija: **(5 marki)**

- dmir: ________________________________
- dritt: ________________________________
- ta' mistrieħ: ____________________________
- tajba għas-saħħa: _________________________
- passatemp: ______________________________

b) Wieġeb **(6 marki)**

a) Għaliex studenti tal-età ta' James m'għandhomx imorru jorqdu tard?

____

____

b) X'jista' jiġri jekk minflok il-logħob u l-mistrieħ nintefgħu nilagħbu biss fuq il-kompjuter?

____

____

ċ) Jidher li James ma sabx ħin għall-qari. X'taħseb dwar dan?

____

____

2. Wieġeb billi taqta' sing taħt it-tajba **(3 marki)**

a) L-edukazzjoni tagħna tibda
- mill-knisja.
- mid-dar.
- mill-iskola.

b) L-iskejjel f'Malta huma
- kollha tal-gvern.
- tal-gvern, tal-knisja u tal-privat.
- kollha tal-knisja u tal-privat.

ċ) L-iskop prinċipali tal-Edukazzjoni hu li
- ngħaddu mill-eżamijiet.
- nitgħallmu suġġetti differenti.
- niżviluppaw il-personalità tagħna.

3. a) Qabbel billi tikteb in-numri fil-kaxxa. Ara l-eżempju. (5 marki)

1	***Fl-antik, ħafna tfal Maltin***		jissejjaħ illitterat.
2	Il-bniet kienu jinżammu d-dar		il-pajjiż imur 'il quddiem.
3	Min ma jafx jaqra u jikteb	***1***	***ma kinux imorru skola.***
4	Illum l-edukazzjoni		il-ġenituri jistgħu jeħlu multa.
5	Jekk it-tfal ifallu ta' spiss		filwaqt li s-subien kienu jgħinu lil missierhom fix-xogħol.
6	Meta ċ-ċittadini jagħtu kas tal-edukazzjoni,		hija dritt bażiku ta' kulħadd.

b) Semmi żewġ tixbiħat bejn l-iskola u x-xogħol. (2 marki)

____

____

4. Liema minn dawn iwassluk għall-iżvilupp sħiħ bħala student.
Imla bil-kulur il-kaxxi tajbin biss. (5 marki)

Nitgħallem dwar l-ambjent u l-kultura.	Inkun il-*bully* tal-klassi.
Naqra, nistudja u nagħmel xi riċerka dwar xi suġġett fis-sillabu.	Nieħu pjaċir naħdem fi grupp u mhux biss waħdi.
Noħroġ mill-iskola malli nispiċċa s-sekondarja.	Ninteressa ruħi f'dak li jiġri f'Malta u barra minn Malta.
Nidħaq bi sħabi meta jiżbaljaw f'xi risposta.	Nuża l-kompjuter biex nilgħab u nisma' d-diski biss.
Nieħu sehem fl-isport fl-iskola u ningħaqad ma' xi tim tan-*nursery.*	Nara ħafna televixin sa tard bil-lejl.

5. Aqta' sinjal taħt it-tajba. (5 marki)

a) Żewġt irħula tas-sajjieda huma

- Marsalforn u Marsaxlokk.
- l-Gudja u Għajnsielem.
- r-Rabat u Kerċem.

b) Ħuta li tinqabad mis-sajjieda Maltin hija

- s-salamun.
- l-pixxispad.
- l-balena.

ċ) Il-ħut li jinqabad mis-sajjieda jittieħed

- il-pixkerija.
- fil-*petshop*.
- il-pitkalija Ta' Qali.

d) L-akbar dgħajsa tas-sajd li jużaw is-sajjieda tissejjaħ

- kajjik.
- luzzu.
- skuna.

e) Ix-xogħol tas-sajjieda jiddependi ħafna fuq

- it-temp.
- il-ħin.
- ir-rimja.

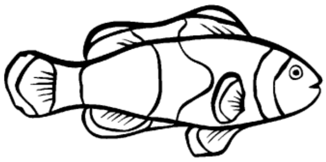

6. Imla l-vojt bi kliem li jinsab fil-kaxxa. (10 marki)

f'kavetti	l-kannizzati	l-istaġun	x-xibka	r-rimja
tal-palm	l-pixkerija	għad-dell	ċima	b'rixa

F'Settembru jibda ________________ tal-lampuka. Kull sajjied ikollu ________________ tiegħu li huwa l-post fejn għandu jistad. Minn gimgħat qabel is-sajjieda jibdew jaħsbu biex jagħmlu ________________ li huma bħal ċattri jgħumu f'wiċċ l-ilma. Dawn huwa magħmulin minn sufri, weraq ________________, qasab u oġġetti oħra li jżommu f'wiċċ l-ilma.

Fil-wiċċ ukoll titqiegħed baga jew sufra b'bandiera biex timmarka l-post. Din tissejjah ________________.

Dan ix-xogħol isir biex il-lampuka tidħol ________________ ta' dan is-saqaf jgħum f'wiċċ l-ilma. Kulma jridu jagħmlu s-sajjieda huwa li jdawru ________________ tagħhom madwarhom u l-lampuki jew fanfri li jkun hemm jinqabdu fiha.

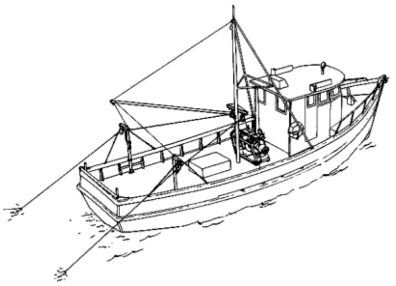

Il-lampuki jinqabad wkoll permezz ta' ħarira twila li jkollha ħafna snanar moħbijin ________________.

Meta din il-ħarira tinġibed wara d-dgħajsa, il-lampuka taħsibha ħuta oħra u tmur taħtafha biex tikolha! B'hekk tinqabad bis-sunnara.

Il-ħut li jinqabad jiġi stivat ________________ u dawn jittieħdu ________________ biex jinbiegħu lill-bejjiegħa tal-ħut.

7. Wieġeb dwar l-Akkwakultura.

a) Xi tfisser il-kelma *Akkwakultura*? (2 marki)

____

____

b) Fejn jinsab iċ-ċentru tal-akkwakultura? (marka)

____

ċ) Barra t-tkabbir tal-ħut, xi jsir aktar fiċ-ċentru tal-akkwakultura? (2 marki)

____

____

d) X'jiġifieri *sajd bla rażan*? (2 marki)

____

____

e) X'taħseb li kien jiġri li kieku ma kellniex l-akkwakultura? (2 marki)

____

____

8. Ikteb 4 sentenzi differenti fuq <u>waħda</u> minn dawn. (4 marki)

a) Id-diffikultajiet tas-sajjieda Maltin
b) Il-*fishfarms*
ċ) L-awrata

____

____

____

____

9. a) Imla l-vojt b'kelma li tagħmel sens. **(9 marki)**

L-________________ naturali huma mħaffrin fil-________________.

Fil-qedem, il-bniedem kien jgħix fihom u jżomm ukoll xi ________________

miegħu. Fi stampa **(A)**

jidher Għar Dalam li jinsab qrib

ir-raħal ta' ________________.

Hawn instabu ħafna ________________

stampa **A**

li huma fdalijiet ta' ______________ ta' annimali

u fdalijiet li ħallew nies Neolitiċi li ġew

Malta minn ________________.

L-għerien li jidhru fi stampa **(B)**

jinsabu fil-Fawwara qrib ir-raħal

tas-_________________. Sa ftit żmien ilu,

stampa **B**

xi ________________ kienu għadhom joqogħdu f'dawn l-għerien.

b) Semmi vantaġġ u żvantaġġ li jkollu min jgħix ġol-għerien. **(2 marki)**

Vantaġġ: ____

Żvantaġġ: ____

10. Qabbel dawn f'sentenzi billi tikteb in-numri fil-kaxxa. **(5 marki)**

Ara l-eżempju.

1.	***Id-djar ta' barra minn Malta***		insibu statwi tal-qaddisin bħala tiżjin.
2.	Il-ġebel li jintuża fil bini ta' djarna huwa		kienu mibnijin b'xorok fuq travi tal-injam.
3.	F'xi rħula, fil-kantuniera ta' xi toroq,		ġebel imsejjaħ *tal-franka* u l-*bricks*.
4.	Dar kbira b'ħafna kmamar u ġardin imdawwar magħha		il-bdiewa kienu jżommu l-għodod tal-għalqa.
5.	Is-soqfa ta' ħafna djar antiki	***1***	***mhumiex mibnija l-istess bħal djar Maltin.***
6.	Fil-giren fil-kampanja		tissejjaħ villa.

11. Ikteb sentenza waħda fuq kull wieħed minn dawn. (10 marki)

a) Skorba ____

____

b) Qasam tad-djar ____

____

ċ) Skyscraper ____

____

d) Il-konkrit ____

____

e) Il-gallariji Maltin ____

____

TMIEM IL-KARTA